

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 34/06-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. februára 2006 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., t. č. vo väzbe, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky konaním Okresnej prokuratúry v Žiline, podľa čl. 17 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresnej prokuratúry v Žiline z 10. marca 2004 č. k. 2 Pv 65/04-30, podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky konaním Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Žiline a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. apríla 2005 doručená a 20. decembra 2005 doplnená sťažnosť J. M., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) konaním Okresnej prokuratúry v Žiline (ďalej aj „okresná prokuratúra“ alebo „okresný prokurátor“), podľa čl. 17 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy uznesením okresnej prokuratúry z 10. marca 2004 č. k. 2 Pv 65/04-30 a

podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy konaním Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Žiline.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením vyšetrovateľa Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Žiline sp. zn. ČVS: ORP-49/1-OVK-ZA-2004 obvinený pre podozrenie zo spáchania trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a) Trestného zákona (ďalej len „TZ“) a pre trestný čin znásilnenia podľa § 241 ods. 1 a ods. 2 písm. c) TZ.

Obvinenia boli sťažovateľovi vznesené 16. januára 2004 a 22. marca 2004. Dňa 19. januára 2004 bol sťažovateľ uznesením okresného súdu vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 67 písm. b) a c) Trestného poriadku (ďalej len „TP“) a 12. júla 2004 prokurátor okresnej prokuratúry podal na sťažovateľa na okresnom súde obžalobu ďalej vedenú v konaní pod sp. zn. 3 T 96/04.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol a tomu prispôsobil aj petit svojej sťažnosti, že porušenie jeho označených základných práv a slobôd možno v podstate vymedziť nasledujúcimi tromi okruhmi námietok.

1. Dňa 16. januára 2004 bol sťažovateľ zadržaný a bola mu obmedzená osobná sloboda. Podľa sťažovateľa prokurátor okresnej prokuratúry 17. januára 2004 podal okresnému súdu návrh na jeho vzatie do väzby, pričom nedošlo k fyzickému odovzdaniu osoby sťažovateľa súdu v rámci lehoty 48 hodín uvedenej v § 77 ods. 1 TP, ale až 19. januára 2004 o 13.00 hodine bol sťažovateľ odovzdaný súdu - fyzicky, teda až o 32 hodín neskôr, ako to prikazuje čl. 17 ods. 3 ústavy a § 77 ods. 1 TP. Sťažovateľ namieta, že prokurátor okresnej prokuratúry nepodal v rámci už uvedenej 48-hodinovej lehoty návrh na jeho vzatie do väzby a ani neodovzdal sťažovateľa súdu v rámci tejto ústavne a zákonne ustanovenej lehoty. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, podľa ktorej z uvedeného návrhu na vzatie do väzby, ako aj zo spisového materiálu nie je možné určiť, kedy bol návrh na vzatie do väzby doručený okresnému súdu, napriek tomu, že každá písomnosť doručená súdu musí byť označená odtlačkom pečiatky s vyznačením dátumu a času jej prijatia. Podľa

sťažovateľa uvedená lehota pri jeho vzatí do väzby nebola dodržaná a nedodržaním lehoty 48 hodín, v ktorej mal okresný prokurátor podať návrh na jeho vzatie do väzby a v rámci tejto lehoty ho aj odovzdať fyzicky súdu, boli porušené jeho základné práva a slobody uvedené v čl. 17 ods. 1, 2 a 3 ústavy.

2. Sťažovateľ ďalej namieta porušenie čl. 17 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy rozhodnutím okresnej prokuratúry č. k. 2 Pv 65/04-30 z 10. marca 2004, ktoré malo vystaviť sťažovateľa diskriminácii z takzvaného iného postavenia, sociálneho pôvodu a majetku s poukazom na diskriminačné odôvodnenie uvedeného uznesenia, v ktorom sa okrem iného uvádza: *„Zo spisu nie je možné zistiť, či pred týmto úkonom bol obvinený na následky nevyhovenia upozornený alebo nie. Mám za to, že poučenie podľa § 66 Trestného poriadku v jeho prípade by účelné nebolo, keďže ani pred vzatím do väzby v predchádzajúcej trestnej veci nemal žiaden príjem a pred spáchaním tohto trestného činu tiež zamestnaný nebol, takže hrozba pokutou by sa minula účinkom, keďže obvinený nemá z čoho pokutu zaplatiť.“* Sťažovateľ v tejto súvislosti poukázal na čl. 12 ods. 2 ústavy, ktorý zakazuje akúkoľvek formu diskriminácie, pričom podľa sťažovateľa nemôže byť dôvodom na to, aby orgány činné v trestnom konaní nepoučili sťažovateľa o jeho právach a povinnostiach, len skutočnosť, že sťažovateľ bol a je nezamestnaný, príp. vlastní alebo nevlastní majetok a peniaze.

3. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej uviedol, že 24. júna 2004 bol písomne vyrozumieť o tom, že 28. júna 2004 dôjde podľa § 166 ods. 1 TP k skončeniu vyšetrovania v jeho trestnej veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-49/1-OVK-ZA-2004. V tomto vyrozumení bol sťažovateľ upovedomený o možnosti preštudovať si spis. Dňa 28. júna 2004 došlo k skončeniu vyšetrovania v danej veci napriek tomu, že sťažovateľ nesúhlasil so skončením vyšetrovania. Sťažovateľ namieta, že postupom vyšetrovateľa bolo porušené jeho základné právo garantované v čl. 17 ods. 2 a v čl. 50 ods. 3 ústavy tým, že nebola dodržaná zákonom ustanovená lehota uvedená v § 166 ods. 1 TP a sťažovateľovi sa znemožnilo podať návrhy na doplnenie vyšetrovania. Podľa sťažovateľa do lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, v ktorom sa stala udalosť určujúca začiatok lehoty, t. j. deň 24. júna 2004, keď bol sťažovateľ upovedomený o skončení vyšetrovania. Sťažovateľ ďalej

poukázal na ustanovenie § 60 ods. 3 TP, podľa ktorého pokiaľ prípadne koniec lehoty na deň pracovného pokoja alebo pracovného voľna, pokladá sa za posledný deň lehoty najbližší pracovný deň. Sťažovateľ uvádza, že v jeho prípade pripadol koniec lehoty určenej podľa § 166 ods. 1 TP na nedeľu, t. j. deň pracovného pokoja, teda podľa § 60 ods. 3 TP mal pripadnúť koniec uvedenej lehoty na deň 28. júna 2004. Sťažovateľ zastáva názor, že 28. júna 2004 nemohlo v danej veci z objektívnych príčin dôjsť k skončeniu vyšetrovania, pretože nebola dodržaná zákonom ustanovená lehota, v ktorej mal byť sťažovateľ upovedomený o skončení vyšetrovania. Sťažovateľ podotýka, že výslovne nesúhlasil so skrátením lehoty určenej podľa § 166 ods. 1 TP.

Z obsahu sťažnosti - bez toho, že by tieto skutočnosti sťažovateľ namietal aj v petite svojej sťažnosti - ďalej vyplýva, že 29. marca 2005 podal sťažovateľ tri nové žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu založené na nových dôvodoch, o ktorých okresný súd nerozhodoval, ale oznámením z 30. marca 2005 informoval sťažovateľa, že o týchto žiadostiach sťažovateľa o prepustenie z väzby rozhodovať nebude, pretože podľa jeho názoru neobsahovali v odôvodnení iné dôvody, pričom boli podané pred uplynutím 14 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti o prepustenie. S týmto odôvodnením rozhodnutia okresného súdu sťažovateľ nesúhlasí a považuje ho za účelové a zavádzajúce. Keďže proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je sťažovateľ toho názoru, že vyčerpal všetky možné a jemu dostupné zákonné prostriedky na dosiahnutie ochrany jeho práv a slobôd.

Sťažovateľ sa vzhľadom na dĺžku trvania nezákonnosti väzby, nezákonnosť pozbavenia jeho osobnej slobody, znemožnenie užívať si osobnú slobodu ako základné právo, neoprávnený zásah do jeho základných ľudských práv a slobôd, poškodenie jeho dobrej povesti, cti a mena, hrubý zásah do súkromného a rodinného života, pocit právnej neistoty, krivdy a poníženia, pocit nespravodlivosti a márnosti, úzkosti a diskriminácie, ktoré spôsobili orgány verejnej moci svojím úmyselným konaním, vo svojej sťažnosti domáha aj primeraného finančného zadosťučinenia.

Sťažovateľ vzhľadom na uvedené skutočnosti požaduje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil nasledovné porušenia jeho základných práv:

„1. Základné právo sťažovateľa J. M. zakotvené v čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené konaním Okresnej prokuratúry v Žiline.

2. Základné právo sťažovateľa J. M. zakotvené v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené uznesením Okresnej prokuratúry v Žiline zo dňa 10. 3. 2004 sp. zn. 2 Pv 65/04-30.

3. Základné právo sťažovateľa J. M. zakotvené v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené konaním Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Žiline, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Žiline.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnej prokuratúre v Žiline a Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru v Žiline, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Žiline, aby obnovili stav veci pred porušením práv sťažovateľa J. M. garantovaných mu Ústavou Slovenskej republiky. Ústavný súd Slovenskej republiky zároveň ruší všetky rozhodnutia Okresnej prokuratúry v Žiline a Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Žiline, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Žiline, ktorými boli dotknuté práva sťažovateľa garantované mu Ústavou Slovenskej republiky.

5. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva právo sťažovateľovi na primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v sume 15 000 000 Sk (...), ktoré je povinná vyplatiť Okresná prokuratúra v Žiline v sume 10 000 000 Sk (...) a Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Žiline, Úrad justičnej a kriminálnej polície v Žiline v sume 5 000 000 Sk (...), ktoré sú povinné vyplatiť Okresná prokuratúra v Žiline a Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Žiline, Úrad justičnej a kriminálnej polície v Žiline do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky. (...)

6. Ústavný súd Slovenskej republiky ukladá Okresnej prokuratúre v Žiline a Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru v Žiline, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Žiline uhradiť nerozdielne výšku nákladov vyplatených advokátom určeným Ústavným súdom Slovenskej republiky na zastupovanie sťažovateľa pred Ústavným súdom Slovenskej republiky v jeho veci do 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa návrh neodložil alebo neodmietol, prijme sa na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej predmetom je tvrdené porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 3 ústavy konaním Okresnej prokuratúry v Žiline, podľa čl. 17 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy uznesením Okresnej prokuratúry v Žiline z 10. marca 2004 č. k. 2 Pv 65/04-30, podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy konaním Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Žiline.

1. Pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 3 ústavy postupom okresnej prokuratúry tým, že hoci bol 16. januára 2004 o 22.00 h zadržaný a bola mu obmedzená osobná sloboda, napriek tomu k fyzickému postaveniu jeho osoby pred okresný súd došlo až 19. januára 2004 už po uplynutí 48-hodinovej ústavnej a zákonnej lehoty, k tomu ústavný súd konštatuje, že zo zistenia ústavného súdu vyplýva (a napokon to ani sťažovateľ nepopiera), že návrh okresnej prokuratúry na vzatie sťažovateľa do väzby bol okresnému súdu doručený 17. januára 2004 o 15.45 h. Na základe týchto skutočností, a pretože odovzdanie zadržanej osoby súdu sa fakticky deje podaním návrhu súdu, a nie fyzickým odovzdaním obvinenej osoby, napadnutý postup (konanie) okresnej prokuratúry nie je postihnuté takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali záver o porušení označených základných práv sťažovateľa, preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľ namieta aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy uznesením Okresnej prokuratúry v Žiline z 10. marca 2004, ktoré bolo podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľovi doručené 15. marca 2004. Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde

sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 75/04). Predmetná sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 21. apríla 2005 a ústavnému súdu bola doručená 25. apríla 2005, teda už dávno po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej zákonom pre tento druh konania pred ústavným súdom, preto bola sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde oneskorene podaná.

3. Rovnako oneskorene bola podaná sťažnosť aj vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy postupom (konaním) Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Žiline v súvislosti s oboznamovaním s výsledkami vyšetrovania. Ako už bolo uvedené, sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 75/04). Námietky sťažovateľa v súvislosti s oboznamovaním s výsledkami vyšetrovania možno považovať za „iný zásah“, o ktorom sa sťažovateľ dozvedel už 28. júna 2004, keďže zo záznamu o preštudovaní vyšetrovacieho spisu vyplýva, že bol prítomný pri tomto úkone, i keď preštudovanie vyšetrovacieho spisu odmietol. Predmetnú ústavnú sťažnosť podal pritom až 21. apríla 2005, teda jednoznačne po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej zákonom pre tento druh konania pred ústavným súdom. Ústavný súd sa preto pre oneskorenosť podania ani v tejto časti nemohol zaoberať opodstatnenosťou v sťažnosti uvedených námietok.

Zo sťažnosti napokon vyplýva aj to, že sťažovateľ nesúhlasil s oznámením okresného súdu z 30. marca 2005, z ktorého vyplynulo, že o jeho „*žiadostiach o prepustenie z väzby zo dňa 29. 3. 2005 senát nerozhodne na verejnom zasadnutí, pretože boli podané pred*

uplynutím 14 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o predchádzajúcej Žiadosti o prepustenie z väzby. Žiadosti neobsahujú v odôvodnení iné dôvody (§ 72 ods. 2 Tr. por.)“. Tieto námietky však sťažovateľ neuviedol vo svojom sťažnostnom návrhu (petite sťažnosti), preto sa ústavný súd týmito námietkami v merite už nezaoberal, hoci poznamenáva, že zo zapožičaného spisu okresného súdu sp. zn. 3 T 96/04 vyplýva, že skutočnosti uvedené v predmetnom oznámení súdu boli *prima facie* opodstatnené.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. februára 2006